

Averøyan

Emma

OMPELIJATYTTÖ

HARRIET HEGSTAD

3

EGMONT

Harriet Hegstad

Ompelijatyttö

Averøyan Emma

Suomentanut Sakari Helvamo

SAGA Egmont

Ompelijatytö – Averøyen Emma

Translated by Sakari Helvamo

Original title: *Sypiken*

Original language: Norwegian (Bokmål)

Cover image: Shutterstock

Copyright ©2016, 2023 Harriet Hegstad and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727099026

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Henkilöt:

Emma Vik	
Johannes Vik	Emman kaksoisveli
Jacob Vik	Emman vanhempi veli
Ragna Vik	Emman nuorempi sisko
Karen ja Peder Vik	Emman vanhemmat
Serine ja Einar Dal	Vikin perheen naapurit
Olav, Tore, Synnøve, Dagny ja Grete Dal	Dalin perheen lapset
Augusta Vik	Emman täti, ompelijatar
Nicolai Thorp	taidemaalari

Miten edellinen kirja päättyi:

Emma sulki ulko-oven ja riensi kadulle kevein askelin. Hän veti syvään henkeä. Vihdoin hiukan omaa rauhaa ja mahdollisuus nauttia ulkoilmasta ennen nukkumaanmenoa. Mutta minne hän menisi? Ei ainakaan satamaan, sillä hän ei halunnut ottaa riskiä, että törmäisi vahingossa Markukseen. Emma ei halunnut miestä kintereilleen iltakävelyllä. Eikä Markus varmasti jättäisi tilaisuutta välistä, jos millään voisi lyöttäytyä seuraan, Emma ajatteli hymyillen, mutta työnsi ajatukset nuoresta miehestä pois mielestään. Hän oli Olavin kanssa, ja hänet Emma halusi rinnalleen.

Hän valitsi reitin, joka vei erään puiston luokse, jonka ohi hän ja Olav olivat kävelleet. Siellä oli rauhallista, ja paikasta oli suurenmoinen näköala. Paljon pidemmälle hän ei edes jaksaisi, hän ajatteli ja tunsi kolotuksen kehossaan.

Johannes olisi jo tavannut Dagnyn, ja Daleilla ehkä tiedettiin, mitä Synnøvelle oli käynyt. Häntä jännitti, miten asia etenisi. Navakka tuulenpuuska kävi katuja pitkin. Emma veti takkiaaan

tiukemmalle. Vuonon yllä riippui sadepilviä. Ne saapuisivat piakkoin kaupunkiin ja kastelisivat sen läpikotaisin. Mutta hetken hän saattoi suoda itselleen ennen niiden tuloa.

Emma löysi penkin korkean puun suojasta. Teki hyvää hengähtää hieman ja saada istua yksin rauhassa. Hän sulki silmänsä ja haukotteli. Edellisyön painajainen palasi mieleen, ja hän muisti Synnøven katseen, joka oli ollut kuin ohuen jään peitossa. Muistikuva oli inhottava. Ei, hän saisi ajatella muita, parempia muistoja. Hän palautti Olavin mieleen, suudelmat ja niiden maun. Mutta taas Emman ajatukset antoivat tietä toisille. Toren pakottavat otteet, *hänen* suudelmansa. Ei hän niitä halunnut ajatella.

Emma napitti takkinsa ylös kaulaan asti ja oli jo nousemassa, kun hän kuuli ääniä. Korkeita, kiivastuneita ääniä. Kaksi miestä käveli puiston polkua, ja hän tunnisti heti jotakin tuttua toisessa heistä. Miehet lähestyivät, ja nyt Emma näki toisen olevan Aslak. Toista miestä, tummatukkaista ja pitkää, jolla oli nukkavierut vaatteet, hän ei ollut nähnyt ennen. Emma värjötti paikallaan hiljaa kuin hiiri ja luotti puun luomaan varjoon. Jokin vaisto kielsi häntä paljastamasta itseään miehille.

– Sinä lupasit, Aslak, ja lupaukset on pidettävä, vai mitä? Vieraan miehen ääni oli hyinen. – Olen jo ollut tarpeeksi kärsivällinen. Se loppuu nyt.

– Olen sanonut, että hoidan asian. Tarvitsen vain hetken aikaa. Vaimo synnyttää pian, ja...

– Helvettiin sinun eukkosi! vieras ärisi. – Jos rahoja ei ala viikkoon mennessä kuulua, menen itse vaimosi luokse ja levitän kortit pöydälle. Mitä luulet, mahtaako hän pitää siitä, mitä kuulee?

– Et sinä uskaltaisi, sillä silloin...

– Sillä silloin Aslak-poika saakin etsiä itselleen uuden eukon ja samalla uuden kodin. Ja tällä kertaa se voikin olla vaikeampaa, meinaan sitten kun minä olen valmis sinun kanssasi.

– Käytkö uhittelemaan?

– Ota se muistutuksena siitä, että tarkoitan mitä sanon. Yksi viikko, Aslak. Ei päivääkään päälle. Äläkä unohda korkoja.

Emma ei lainkaan huomannut, että oli koko ajan vetäytynyt kauemmas ja kauemmas varjojen kätköön, kunnes yhtäkkiä tömähti penkiltä maahan. Molemmat miehet säpsähtivät ja kääntyivät vilkuilemaan puun varjoihin.

– Onko siellä joku? Se oli Aslak.

Emma näki, kuinka tämä lähestyi. Hän nousi jaloilleen ja pyyhki hamettaan. Hänen sydämensä hakkasi niin että hän pelkäsi pyörtyvänsä.

– Kuka sinä olet? Aslak tiukkasi kylmällä äänellä, mutta yhtäkkiä miehen silmiin syttyi jokin. – Emmy?

1

Kristiansund, 1911

Kylmä väristys hulmahti Emman kehon läpi. Aslak oli tunnistanut hänet! Tuhannet hajanaiset ajatukset kieppuivat mielessä villisti ympäriinsä. Mitä hänen pitäisi vastata? Aslak seisoj järkähtämättä hänen edessään ja peitti pakotien. Miehen kasvot olivat kalpeat, ja katseessa, joka silmänräpäyksen ajaksi kohtasi Emman, näkyi kuultavan säikähdys, melkein kuin pelko. Tajusiko Aslak, että Emma oli kuullut tämän ja nukkavieruihin vaatteisiin pukeutuneen miehen sananvaihdon? Siltä tosiaan vaikutti. Mutta mitä ihmettä hänen pitäisi sanoa? Emma päätti yrittää kaikin keinoin päästä pois tilanteesta. Hän piti katseensa tiukasti Aslakin kengissä, joista toisen kiillotettuun pintaan oli takertunut viimassa värisevä puunlehti, ja sanoi tärisevällä äänellä:

– Olen pahoillani, olet varmasti sekoittanut minut toiseen.
Emma otti askeleen sivuun kiertääkseen Aslakin.

– Etkö sinä ole Emmy? Tarkoitin Emma?

Emma pudisti päätään eikä paljastanut silmiään, vaan piti katseen tiukasti maassa. Hän erotti soran, jonka pinta välkehti valossa. Harmaita sävyjä, joukossa valkoista. Emma saattoi muistaa, että juuri hänen sinisiä silmiään Aslak oli kommentoinut silloin kerran, kun he olivat tavanneet Augustan luona.

– En. Minun nimeni on... Sophie. Emma käänsi katseensa kokonaan toiseen suuntaan ja kiirehti miehen ohitse puristaen samalla laukkuaan tiukasti itseään vasten. Sydän takoi rintaa kuin alasinta, ja kurkkua kuristi. Kaikkein mieluiten Emma olisi pinkaissut juoksuun, mutta pakotti kuitenkin itsensä astelemaan rauhallisesti eikä vilkaissutkaan taakseen. Hän saattoi melkein tuntea Aslakin katseen viipyilevän selässä. Polvissa tuntui heikolta, ja tunteet laukkasivat villisti sydämessä. Pelko, viha, inho. Aslak oli pelkkä lieron kuvatus, joka oli seilannut elämänsä läpi luottaen puhtaasti pinnalliseen viehätysvoimaansa, mutta silmistä kuvastui miehen todellinen luonne. Edes kauniit kasvot eivät voineet peittää katseen taustalla väijyvää kavaluutta.

Emma poikkesi kadulta kapealle sivukujalle. Nenään lemahti vahva ulosteen ja virtsan löyhkä. Joku oli hylännyt kujan varrelle harmaan pussukan, jonka sisällöstä pari kollikissaa oli käynyt kaksintaistoon. Ohi vilisti rotta ja katosi seinän halkeamaan. Emmen vatsassa muljahti, ja hän jatkoi matkaansa. Hän halusi päästä pois Aslakin lähettyviltä, vaikka vakuuttelikin koko ajan itselleen, ettei mitään pelättävää ollut. Vähän matkaa kujalta päästyään Emma pysähtyi kivimuurin luokse ja katseli ympärilleen. Muurin toisella puolella vanhempi mies haravoi nurmikkoa ja nyökkäsi hymyillen nähtyään Emmen, mutta palasi sitten taas pihatöidensä pariin. Emma siisti mekkoaan ja

kävi sitten taas matkaan samalla kun mielessä pyöri Aslakin ja vieraan miehen välinen keskustelu. Mistä oli kyse? Aslak oli velkaa miehelle, sen verran Emmakin ymmärsi, ja nyt mies havitteli rahojaan takaisin korkojen kera. Augustan sanat palasivat mieleen: *varmasti hänellä on varaa ostaa vaikka koko yritys, rikas kun on*. Ehkä Aslak ei todellisuudessa ollutkaan niin rikas kuin täti uskoi, vaan kenties se olikin laivanvarustajan tytär, joka piteli varoja hallussaan?

Emma jatkoi matkaansa uppoutuneena ajatuksiinsa, mutta seisahtui äkkiä. Miten typerä hän oli saattanutkaan olla! Hämäännöksen vallassa hän oli väittänyt, ettei ollut se Emma, joksi Aslak häntä luuli, mutta entä jos Aslak näkisi hänen tulevan tai menevän tädin taloon? Tädin talon ja laivanvarustajan talon välissä oli vain yksi ainoa talo, joten oli pikemminkin vain ajan kysymys, kunnes niin kävisi. Eikä Emma voinut pelkästä jälleennäkemisen pelostakaan tädin luokse sulkeutua. Mitä ihmettä hänen pitäisi tehdä?

Hän katui jo, ettei ollut myöntänyt olevansa kuka oli, hänhän olisi vain voinut hymyillä ystävällisesti ja jatkaa matkaansa. Sanoa jotakin sen tapaista, että hän oli juuri ohimennen sattunut paikalle tai sitten jotakin muuta, mikä olisi saanut Aslakin uskomaan, ettei hän ollut kuullut miesten välistä sananvaihtoa. Jälkeenpäin oli tietysti helppo olla viisas. Oli kuitenkin liian myöhäistä tehdä mitään. Pahus sentään! Emma jatkoi kohti tädin taloa tuskailleen omaa hölmöyttään.

Kunnes uusi kysymys nousi mieleen: pitäisikö Augustalle kertoa siitä, mitä oli tapahtunut? Emman oli taas pysähdyttävä miettimään. Hän muisti tädin kalvakat kasvot, kun tämä oli seissyt ikkunan luona ja nähnyt Aslakin hyvästelemässä nuorta ja kaunista vaimoan laivanvarustajan talon rappusilla. Silmien

vihan ja jälkeenpäin kyynleet, joita tati oli yrittänyt peitellä. Emma oli silloin vannonut, ettei enää koskaan mainitsisi Aslakin nimeä tädin läsnä ollessa, sillä hän oli nähnyt, miten syvälle se sattui tatiä. Ehkä olisi parasta pysyä vaiti? Augusta joutuisi varmasti kuohuksiin, kenties tati tuntisi jopa suoranaista pöyristynyttä voitonriemua: *Siinä näet, Emma. Lurjus hän on eikä muuksi muutu.*

Emma ei vielä ollut tehnyt päätöstä, kun hän saapui ulko-ovelle ja astui sisään. Olohuoneen puolelta kuului ääniä. Asiakas oli varmasti tullut hakemaan mekkoa, joka roikkui valmiina mallinuken yllä, Emma ajatteli ja hypähti kapuamaan rappusia yläkertaan. Tati kuuli Emman askeleet ja pilkisti päätään oviaukosta.

– Siinä sinä olet, tati sanoi hymyillen. – Rouva Reinertsen tuli hakemaan mekkoaan ja haluaisi mieluusti tavata sinut. Augusta iski silmää. – Hän on oikein tyytyväinen, tati jatkoi kuiskaten.

– Siistin vain hieman itseäni, tulen sitten alas. Emma huokaisi helpotuksesta. Hän oli saanut pienen lykkäyksen päätöksentekoon. Nyt olisi hetki aikaa miettiä, kertoisiko hän tädille vai ei.

Johannes asteli levottomin mielin navetan ja venevajan väliä. Lypsyaika lähestyi, mutta Dagnysta ei ollut vielääkään näkynyt vilaustakaan, ja mieleen oli ujuttautunut pieni epäily siitä, että tytön rohkeus oli pettänyt ja että tämä oli laistanut lupauksestaan puhua vanhempiensa kanssa. Ei hän kuitenkaan sydämessään uskonut niin, sillä Dagny oli aina pitänyt sanansa.

Äiti astui ulko-ovesta rappusille ja huikkasi:

– Mitä sinä puuhaat, Johannes?

– Minä vai? Johannes lähti äitiään vastaan. – En kummempia. Kuinka niin?

Karen tutkaili poikaansa, ja hänen kulmiensa väliin ilmestyi huolestunut uurre.

– Kuljeksit edestakaisin ympäriinsä kuin kärpänen ikkunaa vasten. Onko jotakin meneillään?

– Mitä täällä nyt olisi meneillään! Johannes kohautti olkiaan.
– Korjasin äsken navetan seinän irtonaisten laudan ja järjestelin tavaroita venevajalla. Ja nyt ajattelin...

– Isä järjesteli venevajalla jo eilen, Karen keskeytti Johanneksen. – Tiedätkö, missä hän on?

– Kiinnittämässä syötettä pitkänsiimaan.

Karen vilkaisi vuonon peilityyntä pintaa ja nyökkäsi.

– Niin hän taisi mainitakin. Aiotko lähteä hänen kanssaan laskemaan sitä?

– Kyllä varmaankin, ellei sinulla sitten ole hinkua lähteä hänen mukaansa vuonolle, Johannes piikitteli hymyillen.

– Minä pysyn maissa. Äiti laskeutui rappusten askelmat, ja Johannes näki tämän olevan edelleen huolestunut. – Oletko aivan varma, ettei mikään vaivaa, Johannes?

– Mikään ei vaivaa, kuten jo sanoin! Johannes pudisteli ärtyneenä päätään. – Onko pannussa kahvia?

– On siellä, ja isäkin ottaa varmasti mielellään kupillisen. Menenkin hakemaan hänet.

Johannes katseli hetken aikaa äitinsä menoa, huokaisi ja astui sisään taloon. Mikä ainainen jankkaus! hän päivitteli mielessään, täytti kuppinsa ja istahti sitten ikkunan viereen maistelemaan kuumaa kahvia. Jos Dagnya ei alkaisi pian näkyä, hänen olisi syytä käydä itse Daleilla. Ragna oli siellä kyläilemässä, joten hyvä tekosyykin hänellä oli.

Kämmenet hikoilivat, ja hän pyyhki niitä housuihinsa. Melkoisen sopan he olivatkin tulleet keittäneeksi. Jos vain Emma olisi säilyttänyt harkintansa silloin kun tämä oli löytänyt Synnøven venevajasta, kaikki olisi voitu välttää. Siskon olisi pitänyt saattaa Synnøve suoraan tämän vanhempien huomaan. Mutta Emma oli päättänyt uskoa Synnøveä ja halunnut suojella tätä, vaikka olikin epäillyt tytön tarinan totuudenmukaisuutta. Olisiko hän itse toiminut toisin? Sitä Johannes oli kysellyt itseltään, mutta vastausta hänellä ei ollut. Ja tuskin kannatti edes miettiä sitä. Vahinko oli jo sattunut, ja ainoa asia, millä enää oli merkitystä, oli poloisen tytön pelastaminen ennen kuin tämä menettäisi järkensä lopullisesti.

2

Johannes pani maidon viilentymään. Hän kuulosteli alituisen pienintäkin merkkiä Dagnysta, mutta tyttöä ei kuulunut, eikä Johannes käsittänyt, mikä oli saanut tämän rikkomaan lupauksensa. Mutta yksi asia oli varmaa: hän oli saanut tarpeekseen tyhjämpanttina odottelusta ja naapuritilan tapahtumien jännittämisestä.

– Äiti, menen hakemaan Ragnaa.

Äiti kääntyi ja riisui esiliinan ja huivin. Tasoitteli hieman hiuksiaan ja katseli samalla, oliko keittotuvassa kaikki kohdallaan.

– Olin ajatellut mennä itse, mutta sopii sekin hyvin, että sinä haet hänet. Hän vilkaisi Johannesta totisena. – Oliko sinulla sinne muuta asiaa?

– Ei, kunhan käyn pienellä kävelyllä.

– Eikö sinun pitänyt auttaa isää laskemaan pitkäsiima?

– Kyllä minä autankin. Johannes pani merkille omassa äänessään kuuluvan rauhattomuuden, jota hän ei täysin

onnistunut hallitsemaan. – Laskemme siiman sitten kun olen palannut. Ei sillä niin kiire ole.

– Ei tietenkään. Karen huokaisi raskaanpuoleisesti ja astui ulko-ovesta pihalle poikansa edellä. – Minulla on ylimääräisiä munia. Voitko viedä ne samalla Serinelle...?

– Totta kai.

– ...ja sanoa, että Serine saa kernaasti tulla kyläilemään.

Viime kerrasta on jo aikaa.

– Minä sanon, äiti.

Johannes asteli reippaasti pois pihapiiristä, mutta höllensi vauhtia heti vähän matkaa kuljettuaan. Hänen oma levottomuutensa ärsytti häntä, ja hän toivoi hartaasti, että sattuisi tapaamaan Dagnyn jo matkalla.

Juuri silloin Johannes näki edessään jonkun juoksevan kohti, mutta hahmo ei ollut Dagnyn. Ei, se oli Tore. Johannes pysähtyi ja katseli tulijaa. Jokin Toren askeleiden kiivaudessa enteili pahaa siitä, millä asialla Dalien vanhempi veljes oli. Hetkessä Tore oli rynnännyt Johanneksen luokse ja ennen kuin Johanneksella oli aikaa väistää sivuun tönäissyt häntä voimakkaasti. Johannes horjahti polvilleen.

– Mitä pirua sinä meinaat? Johannes hengähti ja katsahti ylös kohti toveriaan, joka kohosi hänen yllään. Vankkarakenteinen hahmo seisoi jalat leveällä ja tuijotti häntä villi kiihko silmissään. Ja tarttui heti perään Johannesta rinnuksista ja riuhtaisi hänet jaloilleen.

– Jaa mitä minä meinaan? Tore kähisi raivoissaan ja retuutti Johannesta kuin räsynukke. – Mietin, kuinka pahasti sinut pieksisin. Miksi ette sanoneet mitään?

– Sanoneet... sanoneet mitä?

– Älä siinä esitä tietämätöntä. Tore tuijotti Johannesta pilkallisesti. – Tajuatko sinä lainkaan, miten vakavasta asiasta on kyse? Hyvä tosiaan, ettei Emma ole täällä, sillä silloin minun teoistani ei olisi takeita.

– Tore, odota! Johannes väänsi itsensä irti. – Ei Emmakaan tiennyt, mitä Synnøvelle oli tehty. Hän luotti Synnøven sanaan.

– Vai et muka tiennyt koko asiasta? Tore katseli Johannesta häijyysti. – Aavistin jo silloin kun Synnøve heittäytyi mereen, että jotain oli tekeillään, mutta luuletko, että se sinun siskosi minulle mitään kertoi? Ehei. *Lupaus on lupaus*, Tore irvisteli.

– Mutta Tore, kuulehan nyt... Johannes ryhdistäytyi. – Mieti, jos Synnøve tosiaan olisi kertonut Emmalle totuuden silloin kun Emma löysi hänet venevajasta? Jos hän tosiaan olisi juonut liikaa ja halunnut vain nukkua päänsä selväksi ennen kuin palaisi kotiin? Mitä kuvittelet että olisi käynyt, jos olisimme saman tien raahanneet hänet vanhempiesi eteen ja sanoneet, että hänet on maattu väkisin? Mieti, mikä metakka siitä puolestaan olisi noussut.

Tore lysähti istumaan kiven päälle ja kuivasi hikisiä kasvojaan taskuliinalla.

– Anna anteeksi, en ole aivan oma itseni. Hän on minun pikkusiskoni, samperi vieköön! Synnøve oli kaunein tyttö koko Averøyalla. Nyt hänen kauneudestaan on jäljellä enää muisto, eikä hänen jutuissaankaan ole järjen hiventä. Tore nielaisi raskaasti, ja hänen katseensa välkehti. – Tämä raivo, jota tunnen... olen valmis tekemään mitä tahansa, että saan kiinni sen, joka hänelle teki niin.

– Ymmärrän sinua hyvin. Johannes vilkaisi Torea ja hieraisi kädellä rintaansa.

– Sattuuko?

– Jonkin verran... Johannes irvisti hieman. – Yksi jääräpää sinäkin, Tore Dal.

– Pahoittelen vielä, mutta höyryn piti päästä ulos jollakin keinolla. Tore henkäisi raskaasti. – Minkä tähden piditte minut ulkopuolella? Olav, Dagny ja Emma tiesivät kaikki, mitä Synnøvelle oli tapahtunut, mutta kukaan ei sanonut minulle mitään.

– Kukaan ei tiennyt varmasti, mitä oli tapahtunut, ei ennen kuin Emma sai ongittua Synnøveltä totuuden.

– Koska?

– Silloin kun Synnøve makasi sängynpohjalla ja väitti olevansa kipeä.

– Ja oletat, että uskon tuon?

– Usko mihin haluat, se on totuus. Johannes katsahti Toreen terävästi. – Kaikki meistä tuntevat olevansa syyllisiä, Tore, ja sen syyllisyyden saat sinäkin jakaa meidän kanssamme.

– Luuletko, etten sitä tajua? Toren hartiat lysähtivät, ja hän puristi kädet polviensa väliin ikään kuin olisi tuntenut olonsa kylmäksi. Hän istui siinä pitkään ja katseli eteensä synkkiä mieltien.

– Onko Dagny kertonut vanhemmillenne? Johannes kysyi.

– Onpa hyvinkin, pyysi minutkin paikalle.

– Ja? Johannes tunsu sydämensä lyövän liikalyönnin.

– En ole ikinä nähnyt isää yhtä raivoissaan. Ei auttanut, vaikka miten puolustelimme. Hänen silmissään syy on meidän, ja oikeassahan hän taitaa olla.

– Entä äitisi?

Tore hengitti syvään ja väristen.

– Ei sanonut sanaakaan, kääntyi vain ympäri ja lähti, mutta hänen katseensa... Luoja, se oli kuin kaikki elämä olisi

Romanttinen sarja Norjan rannikolta jatkuu!

Kristiansund, 1911: Emma on tienhaarassa ja epävarma siitä, onko tulevaisuus ompelijattarena oikea tie hänelle vai pitäisikö hänen tavoitella unelmaansa taiteilijan urasta. Kun Emma yrittää miettiä, mitä tehdä elämällään, Olav alkaa työskennellä setänsä Kåre Dalin palveluksessa, mihin Emma suhtautuu syvän epäluuloisesti. Samaan aikaan jokin, tai pikemminkin joku, salakavala vaanii yhä varjoissa ja uhkaa saaren rauhaa.

Harriet Hegstad on norjalainen kirjailija. Hän on aiemmin kirjoittanut suosittuja novelleja ja romaaneja skandinaaviisiin viikkolehtiin ja osallistunut useisiin pohjoismaisiin kilpailuihin.